

NØRHOLM SKOLE, AALBORG

Job Pædagogers arbejde i skolen
Client KL og BUPL
Date 2017-01-09

1. Baggrund

Nørholm Skole i Aalborg Kommune er en mindre et-sporet skole med i alt 106 elever fra 0. og 6. klassetrin. Skolen er en landsbyordning, hvilket betyder, at børnehave, skole og fritidstilbud er én organisation med fælles leder og bestyrelse. Skole og børnehave har i alt ansat ni lærere, ti pædagoger og to pædagogmedhjælpere.

Skolen har desuden tilknyttet en Gårdskole, der er et specialundervisningstilbud, der er bygget op omkring dagligdagen og årets gang på en bondegård. Gårdskolen er normeret til syv elever fra 0. til 7. klasse.

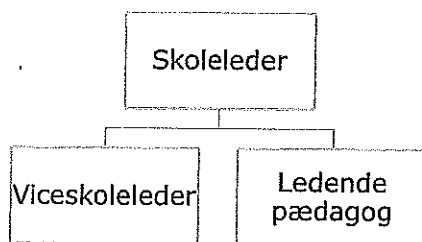
Nørholm Skole har fokus på at inddrage lokalsamfundet i undervisningen, hvilket gøres løbende og særligt ved fire årlige temauger, som skolen afholder.

Skolefritidsordningen DUS (det udvidede samarbejde mellem skole og fritidsordning) er et kommunalt tilbud til elever fra børnehaveklasse til og med 3. klasse på alle kommunens folkeskoler. På Nørholm Skole er der tradition for at arbejde aldersintegreret imellem DUS og børnehave, hvilket er i overensstemmelse med skolens principper om samarbejde på tværs af faggrupper og alderstrin.

2. Ledelsen

Skolens ledelse består af en skoleleder, en viceskoleleder og en ledende pædagog.

Figur 1. Skoleledelsens sammensætning

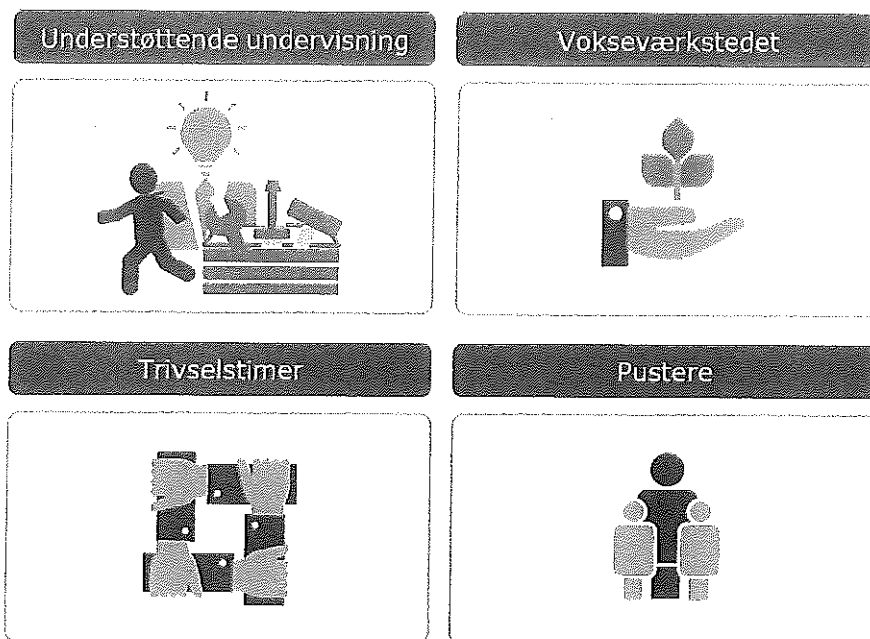
Det er skolelederen og viceskolelederen, der har det overordnede ansvar for skolen, mens den ledende pædagog har ansvaret for skolens pædagoger samt pædagoger i den tilknyttede børnehave.

Skolen har en klar rollefordeling mellem pædagoger og lærere. Pædagogerne er primært ansvarlige for arbejdet med elevernes sociale mål og trivsel, mens lærerne er ansvarlige for de faglige mål. Af samme grund lægger skolen vægt på, at begge faggrupper er repræsenteret i ledelsen.

Lederen på Nørholm Skole har en baggrund inden for specialundervisningsområdet, hvorfor han er særligt optaget af mødet mellem almenundervisning og specialundervisning, samt hvordan de to områder kan berige hinanden. Samarbejdet mellem lærere og pædagoger er ifølge lederen en naturlig og vigtig del heraf.

3. Pædagogernes arbejde i skolen

Pædagogerne på skolen får bragt deres pædagogfaglighed i spil på flere forskellige måder, hvoraf særligt fire skal fremhæves:

I den understøttende undervisning arbejder pædagogerne først og fremmest med elevernes sociale og personlige udvikling. I indskolingen har undervisningen særligt fokus på sociale relationer både i og på tværs af klasser, ikke mindst fordi skolen er et-sporet. Et konkret eksempel er brydning i skolens puderum. Her er der fokus på de sociale spilleregler og på at kunne mærke og afprøve sig selv og hinanden.

Pædagogerne arbejder ligeledes med at understøtte elevernes fagfaglige kompetencer. Det kan være matematik på en anderledes og legende måde, hvor eleverne eksempelvis skal bygge/konstruere en bro af legoklodser. Her skal de gøre brug af deres matematikkompetencer for at konstruere en bro, der skal kunne bære en stak bøger. Foruden de matematiske kompetencer inddrager pædagogerne et samarbejdsaspekt ved at lade eleverne arbejde i grupper.

Et andet eksempel på et fagfagligt element er beskrevet nedenfor.

"Et eksempel er, at jeg havde en masse bolde, som jeg havde skrevet tal på. Dem smed jeg ud i gymnastiksalen, hvor børnehaveklassebørnene så skulle finde boldene en efter en i rækkefølge. På den måde fik de lært talrækken samtidig med, at der var en masse bevægelse i det."

Pædagog på Nørholm Skole

På Nørreholm Skole står pædagogerne ligeledes for en undervisningsaktivitet kaldet *Vokseværkstedet*. Det er en ugentlig time for 0. til 3. klasse med fokus på elevernes dannelse. *Vokseværkstedet* er en erstatning for skolens lektiecafé.

Figur 2. *Vokseværkstedet*

På *Vokseværkstedet* arbejdes der med livsduelighed. Målet er, at eleverne skal gøres parate til at tage hånd om egne liv. En anden målsætning er, at eleverne skal lære at tage initiativ og opnå konkrete færdigheder og viden, f.eks. at cykle, tænde bål eller at opnå basal viden om smådyr.

Indholdet af timerne fokuserer derfor ikke på et fagfagligt indhold, men på udvalgte aktiviteter målrettet generelle færdigheder, der kan understøtte de overordnede formål i Folkeskoleloven.

Pædagogerne planlægger *Vokseværkstedets* indhold ud fra deres iagttagelser og erfaringer med eleverne. Pædagogerne er optagede af at finde emner og temaer, som er nærværende for eleverne. Den konkrete undervisning foregår ved, at eleverne inddeles i fire hold på tværs af årgange. Holdene sammensættes bl.a. ud fra sociale og relationelle hensyn – f.eks. er der et hold med de stille elever, hvor der arbejdes med at byde ind i undervisningen.

Vokseværkstedet skaber plads til at gå i dybden med forskellige temaer, som optager eleverne – det kan eksempelvis være *bål og sikkerhed*, *krible-krable-dyr*, *høst*, *frugtplukning og spiselige planter*, *cyklen*, *filosofi*, *førstehjælp*, *skak*, *bue og pil* med videre. Et emne som *cyklen* handler ikke blot om at lære at cykle, men også om cyklens forskellige dele, hvordan man reparerer cykler, og hvordan man holder cyklen vedlige. I temaet *krible-krable-dyr* kommer eleverne ud i skoven, hvor de selv skal finde dyrene.

"Jeg tror, at jeg har nogle særlige fordele som pædagog i den forstand, at de emner, jeg tager op, handler om, hvad der berører børnene. Min opgave er at gøre stoffet så relevant, at jeg har deres opmærksomhed."

Pædagog på Nørholm Skole

Pædagogerne fremhæver endvidere den ugentlige trivselstime i hver klasse som et eksempel på, hvor de pædagogfaglige kompetencer særligt bringes i spil. Her arbejder pædagogerne både med elevernes personlige og sociale kompetencer, klassens generelle trivselsniveau og udvikling samt elevernes læringsparathed. På Nørholm Skole anses netop trivsel som en forudsætning for læring, hvorfor dette arbejde prioriteres i høj grad.

Boks 1. Lege som indikator for trivsel

I forbindelse med Rambølls besøg på Nørholm Skole fik vi lov til at overvære en trivseltime. To af skolens pædagoger var gået sammen om at planlægge en fælles time for eleverne i børnehaveklassen og 1. klasse. Da der kun er et spor på hver årgang, har eleverne brug for at opbygge relationer til elever på andre årgange. Timen handlede derfor om leg og styrkede relationer.

Første leg startede med, at alle eleverne stod i en rundkreds, mens en enkelt elev stod i midten. Når to elever i cirklen fik øjenkontakt, skulle de bytte plads så hurtigt som muligt. Samtidig skulle eleven i midten forsøge at indtage en af pladserne, før de andre elever fik byttet plads. Pædagogerne brugte legen til at afgøre, om nogle elever blev holdt udenfor i den forstand, at de aldrig blev kigget i øjnene.

Timens to øvrige lege var forskellige former for fangeleg. Først skulle eleverne lege hospitalsfangeleg, hvor de elever, som blev fanget, skulle ligge på jorden, indtil en gruppe frie elever kom og reddede dem. Derefter legede eleverne blækspruttefange, hvor de elever, som blev fanget, skulle sætte sig på stedet og være med til at fange dem, som de kunne nå.

Pædagogerne fortalte, at de havde udvalgt netop disse lege med henblik på at øge kendskabet til elevernes sociale trivsel. Ved at bl.a. at se, hvem der bliver reddet – og ikke reddet – får pædagogerne en viden om, hvordan eleverne klarer sig i forhold til sociale relationer.

Endelig skal pædagogernes *pustertimer* fremhæves. Her fungerer pædagogerne som en ekstra ressource med mulighed for at hjælpe og støtte elever eller klasser efter behov. *Pustertimerne* ikke er knyttet til en bestemt klasse på et bestemt tidspunkt, men er behovsbestemte. Derfor har pædagogerne fleksibilitet til at arbejde med de elever, der mistrives eller er udfordrede i større eller mindre grad, og som derfor har brug for ekstra nærvær fra en voksen. *Pustertimerne* giver desuden lærerne rum til at fokusere på det faglige indhold i timerne, da pædagogerne tager hånd om de elever, der forstyrrer eller skaber konflikter.

"Det er rigtig rart, at pædagoger kan håndtere sociale konflikter eller børns frustrationer, men de spiller også ind i undervisningen. De er ikke bare den observerende pædagog, der tager sig af det sociale. Det er en dynamisk rolle."

TR/Lærer på Nørholm Skole

Når pædagogerne agerer som *pustere*, bruger de således deres faglighed til at vurdere, hvor der er behov for støtte, og til at afhjælpe konflikter og dermed styrke læringsmiljøet i klassen.

Udover ovenstående opgaver er pædagogerne sammen med lærerne med til at gennemføre elevsamtaler og skole-hjem-samtaler. Her er det pædagogerne, der står for den sociale, personlige og relationelle feedback, mens lærerne står for den faglige del af samtalen. Det kan ligeså vel være pædagogerne som lærerne, der tager størstedelen af samtalen med forældrene, alt afhængig af, hvad der er fokus på i forhold til den pågældende elev.

4. **Organisering, der understøtter pædagogernes arbejde**

På Nørholm Skole er der en række organisatoriske forhold, der understøtter pædagogernes arbejde i skolen, herunder:

- Månedlige skolemøder mellem lærere og pædagoger
- Ugentlige trivsels- og fokusermøder for pædagoger med pædagogisk indhold
- Ugentlige teammøder mellem klassepædagog og lærer
- Møder fire gange årligt i Pædagogisk Råd som forum for den pædagogiske debat og udvikling på skolen
- Skemalagte arbejdstimer med stor fleksibilitet (pusterfunktionen).

Skolens pædagoger deltager i en række møder, der understøtter deres arbejde i undervisningen. For det første deltager pædagogerne i månedlige skolemøder for hele personalegruppen, hvor der er fokus på mere generelle opmærksomhedspunkter i forhold til elevernes læring og trivsel, som hele skolen skal fokusere på. De månedlige skolemøder giver ligeledes lærer- og pædagogstaben mulighed for at erfaringsudveksle. Samtidig er det også her, der tales om, hvilke klasser der har brug for flere ressourcer – eksempelvis i form af pædagogtimer.

For det andet afholder pædagogerne ugentlige trivsels- og fokusermøder, som særligt har fokus på det pædagogfaglige. På disse møder har pædagogerne mulighed for at sparre og erfaringsudveksle i forhold til pædagogfaglige tematikker og udfordringer. Møderne handler derfor oftest om pædagogernes arbejde med elevernes sociale og trivselsmæssige udvikling.

Endelig deltager pædagogerne i ugentlige teammøder med klasselærerne, hvor der er fokus på klassens elever. Teammøderne kan dermed både omhandle hele klassen, men bruges også til at tale om, hvorvidt der er enkelte elever, man skal være særligt opmærksomme på, herunder om der skal tilrettelægges en særlig indsats for en eller flere elever.

De fire årlige møder i Pædagogisk Råd er som udgangspunkt af mere overordnet karakter. Disse møder bruges til at diskutere den generelle pædagogiske udvikling på skolen, samt hvordan pædagogernes kompetencer fortsat bringes bedst mulig i spil.

Pædagogerne har ca. 15 ugentlige skemalagte arbejdstimer i skoletiden, og de spiser frokost med den klasse, de er tilknyttet. Derudover skal den indbyggede fleksibilitet i pusterfunktionen fremhæves, da den skaber rum for, at pædagogerne kan bringe deres viden og kompetencer i spil der, hvor det giver mest mening og udbytte for både den enkelte elev og hele klassen som fællesskab. Pustertimerne er spredt over hele skoledagen som en fleksibel ressource, mens den understøttende undervisning og vokseværkstedstimerne er placeret sidst på dagen.

Det er fra ledelsens side prioriteret, at pædagogerne skal deltage i møder i samme grad som lærerne, ligesom at det prioriteres, at pædagoger og lærere skal have mulighed for at holde ugentlige møder sammen på trods af udfordringer i forhold til skemalægningen.

5. Planlægning af pædagogernes arbejde i skole

Pædagogerne bliver inddraget i planlægningsmøderne for skoleåret både før og efter skolestart. De bliver i skemalægningen repræsenteret gennem DUS-lederen, hvilket betyder, at pædagogernes interesser er repræsenteret i hele planlægningsfasen. Pædagogerne fremhæver, at der bliver taget hensyn til dem, ligesom det er oplevelsen, at skemaerne hænger sammen på en hensigtsmæssig måde.

I forhold til den konkrete planlægning af de enkelte uger fremhæver både lærere og pædagoger, at skolens fælles personalerum er et vigtigt element, da det understøtter den løbende dialog mellem lærere og pædagoger, hvilket ligeledes skaber grobund for et godt samarbejde.

6. Samarbejde

Samarbejdet mellem lærere og pædagoger er generelt kendetegnet ved at være tæt og respektfuldt. De to fagprofessioner føler sig respekteret for deres faglighed og fremhæver i øvrigt, at den klare rollefordeling mellem lærere og pædagoger er et godt udgangspunkt for samarbejdet. Rollefordelingen bidrager til, at der på skolen er en klarhed om, hvem der tager sig af hvad, og hvordan dette medvirker til et effektivt samarbejde. Eksempelvis opleves det som en styrke, at lærerne kan fokusere på undervisningens faglige indhold, mens pædagogerne første og fremmest tager sig af elevtrivsel og -velvære.

Pædagogerne har ligeledes et godt samarbejde internt. Det hjælpes på vej af de ugentlige trivsels- og fokusmøder, hvor pædagogerne har mulighed for erfaringsudveksling og sparring i forhold til enkelte elever, særlige udfordringer eller det pædagogfaglige indhold af undervisningen.

Endelig er der en tæt kontakt mellem pædagoger og forældre. Dette skyldes, at det er pædagogerne, der er den gennemgående voksen i elevernes dag, hvorfor det også er pædagogerne, der har den daglige dialog med forældre i forbindelse med aflevering og afhentning af børn.